

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre . . . 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre . . . 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok viz- Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem állalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Mi történt a MÁV. gépgyárában?

Amit tegnap nem közölhattunk.

Csütörtökről péntekre forduló éjjel éjszakai munkatársunk hiába várta a rendes budapesti telefonszolgálatot, hiába kért kapcsolást a nagyvárad központtól: állandóan azt a stereotip választ kapta, hogy a telefon rossz, nem lehet Budapesttel beszélni. Sürgős távirattal hívtuk fel tudósítónkat, adja le az eseményeket táviratilag, annak sem volt eredménye. Hasonló helyzetben volt a többi nagyvárad lap is. Most értesülünk róla, hogy véletlenül ugyanakkor, amikor azt jelezték, hogy a telefon rossz, fontos interpelláció hangzott el Budapesten, amelyet így most csak utólag van alkalmunk olvasóinkkal — szigorúan az országgyűlési tudósítások nyomán — közölni.

Károlyi Mihály interpellációja.

Károlyi Mihály gróf: Azt a sajnálatos eseményt teszi szóvá, amelynek ma délelőtt az államvasutak gépgyára volt a színhelye.

A gépgyár öntőjében a segéd munkások öt napja beszüntették a munkát. Erre katonai bizottságot küldtek ki, de a sztrájk tovább tartott. Ma délelőtt a munkások kihallgatást kértek az oda vezényelt Zsójonka csendőrnagyától, mire az őrnagy jónak látta azonnal szétveretni a munkásokat. Már ekkor sebesülések történtek. A dolgozó munkások látva, hogy mi történt jogorvoslat követelő társaikkal, mintegy ötezeren összegyűltek az udvaron és sztrájkba léptek. Egy csoportot az őrnagy munkába küldött, mire a munkások megabcugolták az őrnagyot és azt mondták, ilyen vérontás mellett nem dolgoznak. Erre minden újabb felszólítás nélkül az őrnagy tüzet vezényelt. (Hallatlan! Zaj.) Erre sortűzet adtak. A munkások egy kapuba voltak összezúfolva és nem menekülhettek. Az az állítás, hogy a munkások megdobálták a csendőröket, nem áll. (Ellentmondás. Zaj. Azt majd a vizsgálat deríti ki.) Mindezt a munkások ma délelőtt elmondták a pénzügyminiszternek. A sortűz eredménye 4 halott, 5 súlyos és 17 kevésbé súlyos, még számos apróbb sebesülés. A szólok csak a maga értesülését mondja el s szükségesnek tartja, hogy mindezek a kérdések tisztáztassanak.

Abrahám Ernő: Hatvanezer munkás sztrájkol.

Közbeszólások jobbról: Örülnek neki? Önök csinálják!

Károlyi Mihály gróf: A munkások követelik a bűnös üzemvezetők eltávolítását és a Sztéryni által inaugurált megtorló politika helyett a munkásokkal való közvetlen tárgyalást. Itt lehetőleg nyugalmas helyzetet kell teremteni.

Higye el miniszterelnök ur, hogy olyan puskaporos a levegő . . . (Óriási zaj, tiltakozás. Kiáltások: Lelkiismeretlen izgatás!) A megoldás, hogy más rendszer vegye át a kormányzást. Reméli, hogy nem következnek el azok az események, melyektől maga is fél, de óva int, hogy vonja vissza a kormány a választójog módosított javaslatát, vagy mondjon le. Nem az én beszédeim izgatnak, de az ilyen események, amilyen ma is történt. Itt preventive kell eljárni. (Ugy van! Ugy van! jobbról. Meg kell akadályozni, hogy izgathasson!) Ha a munkások bért követelnek, akkor nem golyóval kell válaszolni!

A miniszterelnök beszéde.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Min denekelőtt mélyes sajnálatomnak adok kifejezést a szomorú esemény fölött, hogy a közrend helyreállítása körül a csendőrség kénytelen volt fegyvert használni és hogy a rend helyreállítása, fájdalom, emberhalállal és sokaknak megsebesülésével végződött. — Mélyen sajnálom azt, hogy ily szomorú esemény állott elő, de mégis talán azzal a beállítással szemben, amelyet az előttem szóló t. képviselő urtól hallottam, nemcsak az igazság érdekében, hanem a közrend fontartásának érdekében is (Helyeslés jobbról) kellő mértékére kell leszállítanom azokat az állításokat, melyeket a t. képviselő ur, mint maga is mondta, nem a saját tapasztalatai, hanem nagyon is egyoldalú információ alapján előadott. (Helyeslés jobbról és a közep.) Talán leghelyesebben cselekszem, ha az állami rendőrség jelentését fogom felolvasni. A rendőrség jelentése a következőképpen szól:

A rendőrség jelentése.

A magyar államvasutak gépgyárában, amelynek munkásai 1916. évi június óta népfőlköli zászlóaljba vannak sorolva, bérkvetések miatt napirenden voltak munkabeszüntetések. Legutóbb június 17-én az öntőműhely 117 kísérő munkása szüntette be a munkát, a 90 filléres akkord kereset helyett 160 fillért követelve. E hónap 18-án délután Danninger ezredes kiszállt a gyárba, — a sztrájkoló munkásoknak egy küldöttségét fogadta és közölte velük, hogy a bérkérdésbe nem avatkozik, ennek megvan az illetékes fóruma, azonban, mint népfőlköli zászlóaljba beosztott munkásoktól megköveteli, hogy azonnal kezdjék meg a munkát. Ezt a kijelentést az ezredes a katonai iroda elé vonult összes sztrájkoló munkások előtt is megismételte.

A sztrájkoló öntődei munkások 19-én reggel 8 órakor megkezdték a munkát, fél-

tizkor azonban ismét kiálltak. Az ömlesztett vas a kazánban volt; másik része pedig az öntőüstökben. Nehogy az ömlesztett vas kihűljön és a kazánok hasznavehetetlenné váljanak, a villamos központ két szakmunkást az öntőbe rendelt, hogy a megoivasztott vasat a dolgozni akaró más segéd munkásokkal együtt ki tudják önteni.

A dolgozó szakmunkások egyikét, Zavaday Ferenc sztrájkoló öntősegéd munkás megfenyegette, a fenyegetőt a katonai parancsnoknak följelentették, miért is a katonai parancsnok ma délelőtt kilenc órára Zavaday Ferencet kihallgatás végett magához rendelte. Zavadayval együtt az öntőműhelynek négyszáz munkása vonult a katonai vezetőség épülete elé, ezzel akartak hatni Zsójonka József csendőrnagy katonai parancsnokra, — hogy Zavadayval szemben komoly rendszabályt ne alkalmazzon.

Zsójonka őrnagy az egybegyűlteket távozásra hívta fel s miután ennek eredménye nem volt, őket az állandóan rendelkezésre álló csendőrökkel szétkergette. Egy negyed óra múlva a munkások a többi műhelyekből is kivonultak.

Erre először egy gyári tisztviselő ment ki a munkások közé, majd Zsójonka őrnagy maga ment ki a tömeg közé, figyelmeztette őket, hogy ellenséges magatartásuknak és engedetlenségüknek súlyos következményei lehetnek.

A munkásokra, úgy látszik hatása volt, mert egynehányan távozni készültek, azonban egy munkás eltiáltotta magát, hogy azért sem megyünk széjjel! Ez a közbekiáltás a munkások hangulatát megváltoztatta és nem mozdultak helyükről. A csendőrség igyekezett őket fegyverhasználat nélkül szétosztatni. Erre a munkások vasdarabok dobásával lelelték (Felkiáltások jobbfelől: Aha!) a dobások egynehány csendőrt megsebesítettek, sőt maga Zsójonka őrnagy is fején és kezén vérző sebet kapott. A gyári tisztviselők állítása szerint a műhelyek felől két lövés is dördült el. — Ez események hatása alatt Zsójonka őrnagy a lövőfegyver használatát rendelte el, sortűzet azonban nem vezényelt. A csendőrök azokra löttek, akik őket meg támadták és vasdarabokkal dobálták.

A fegyverhasználat következtében a helyszínén három munkás halt meg és pedig: Mira Sándor 31 éves napszámos, Fácán György 38 éves napszámos és Tóth István rézműves. Utólag szerzett értesülésem szerint egy negyedik munkás a kórházba való szállítás közben halt el. A halottakon kívül tizenkét munkás sérült meg, a kik közül tizenöt a Golgotha-utcai hadikórházba vitetett gyógykezelés végett, négy pedig a Szent István-kórházba szállítottatott.

Ez események után a munkások kivonultak a gyárból és a Baross-utcán átvonulva, a parlament elé igyekeztek. A szomszédos Ganz féle vaggongyár munkásai a lövést hallva, kivonultak a gyárból és megtudva a történeteket, egy töredék a magyar államvasuti gépgyár golgotha utcai kapuján behatolt a gyárterületbe és a legközelebb eső irodákban rombolást követett el. A rombolás folytatását az azonnal kivonult csendőrség és rendőrség megakadályozta és a romboló munkásokat a gyár területéről ki-

üzte. A magyar államvasuti gépgyár saját munkásai a gyárban nem romboltak.

A történetek utáni első időben azt véltük, hogy ez a rendezés a gyár területén nem fog tulterjedni.

Féltizenkettőkor a vas- és fémmunkások központi szövetségének vezetősége ügylát-szik, más elhatározáshoz jutott, mert akkor több gyárból kaptuk a jelentést, hogy a munkások nyugodtan abba hagyták a munkát kivonultak a gyárból és a katonai vezetőknek kijelentették, hogy délután sem fognak munkába menni. A délután folyamán mind több és több gyár állott meg, a szerint, hogy az egyes szakszervezeti középpontokból az utasítást megkapták. Az eddigi jelentésekből azt kell következtetni, hogy holnap reggelre az összes lényegesebb budapesti üzemek a szakszervezetek utasítása folytán szünetelni fognak.

Wekerle beszédének folytatása.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ez a jelentés. Ami a vizsgálatot illeti, hogy vajjon a lőfegyver jogosan és szükségből és okszerűen használtatott-e, erre vonatkozóan azt vagyok bátor megjegyezni, hogy úgy a katonaságra, valamint a csendőrségre nézve fennálló szabályok szerint mindig vizsgálat tárgyává tétetik, hogy szükség volt-e a fegyver használatára és jogos volt-e a fegyver használata.

Ezekből azonban azt látjuk, hogy nem egy véletlen munkafelhagyásról van szó, (Zaj a baloldalon. Halljuk! Halljuk! jobbfelől), mert hiszen *vasdarabokat nem szoktunk a zsebünkben hordani*. De látható, hogy itt egy szervezett munkásmozgalomról van szó, amely értesüléseink és bizonyítékaink szerint nemcsak a magyar államvasutak gépgyárára terjed ki, hanem, fájdalom, kiterjed az egész fővárosra, sőt attól tartok, hogy e szervezett összeköttetés még meszszebbre is vezet. (Mozgás a jobboldalon.) Én nem ezeket a mondhatni sokban ártatlan, fölbujtott tömegeket teszem ezért felelőssé, hanem a szervezőket, a felbujtókat. (Helyeslés a jobboldalon és a középben), azokat, akik azt közvetve elősegítik. (Helyeslés jobbfelől.)

Éppen azért mi kimélettel és kellő jóindulattal fogunk eljárni a jövőre is a munkásokkal szemben, az ő jogosult kívánságaikat teljesíteni fogjuk. (Helyeslés a jobboldalon és a középben. Mozgás a baloldalon.) Ilyen követelésekbe azonban, hogy a csendőrséget onnan eltávolítsuk és a szakszervezeteknek adjunk döntő befolyást az ilyen ügyekben, ilyenbe bele nem mehetünk.

A bérrendezés folyamatban van s ha a munkások munkába állanak és magukat tisztességesen viselik, azt mindenestre megvalósítani is fogjuk, hogy megfelelő díjazásban részesüljenek.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Én az itt felolvasott tényállásból levont tanúságoknak megfelelően a leghatékonyabb legnagyobb szigorral és a rendelkezésemre álló minden törvényes eszközzel fogok eljárni *első sorban is a felbujtó ellen* (Hosszantartó éljenzés és taps a jobb- és baloldalon), a kik az ártatlan munkásokat és gyermekeket is felhasználják a rendbontásra és a rendezésre akarják megindítani. (Mozgás.) Másodsor pedig t. Ház, akárhogy igyekezzenek is, nem fogom megengedni ezt és *pellengérré fogom állítani mindazokat, a kik, ha az ország ily nagy érdekének megóvásáról van szó, ily eseteket politikai célokra akarnak kihasználni*. (Hosszantartó élénk éljenzés és taps a jobb- és baloldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Az elnök (csenget): Csendet kérek! (Zaj.)

Fényes László: A kinek igaza van,

nincs szüksége artikulatlan hangokra. (Nagy zaj.)

Az elnök: Fényes László képviselő urat, aki az ülés rendjét és csendjét órákhossza óta rendszeresen zavarja, rendreutasítom. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Richter János: Kényszerzubbonyt neki.

Közbeszólás: Bolondokházába való!

Az elnök: A kereskedelemügyi miniszter ur kíván szólni.

Szterényi beszéde.

Szterényi József kereskedelemügyi miniszter: Károlyi Mihály úgy állította be a szót, mintha az ő hivatalos tevékenysége provokáló hatással lenne a munkásságra. Károlyi beszédében összezavarta a viszonyok nem ismerése folytán az államvasuti gépgyári munkások és az államvasuti munkások viszonyát. (Ellenmondás a szélsőbaloldalon.) Utal arra, hogy csak egy hónappal vagy hat héttel ezelőtt a kormány 37 millió korona évi terhet vállalt az államvasuti munkások fizetésjavítására, magukkal a munkásokkal történt megállapodás szerint szinte minden kívánságukat teljesítette abban a mértékben, ahogy az államvasutak igazgatóságával ebben a tekintetben megállapodtak. Azt hiszem, 37 millió korona állami áldozat évenként, nemcsak egyszer, van legalább olyan, hogy ezt provokáló magatartásnak a munkásokkal szemben beállítani nem lehet.

Még egy példával szolgál arról, hogy milyen az ő provokáló magatartása a munkásokkal szemben. Jóllehet semmi néven nevezendő köze az államvasuti gépgyárhoz nincs, mert az a pénzügyminiszter hatáskörébe tartozik, ismét ő hozzá fordult a szakszervezet küldöttsége azzal a kéressel, hogy közvetítsen a pénzügyminiszter és a gépgyári munkások közt, mert az ő objektivitásától várják, hogy igazságot kapnak a munkások. Ő aztán a küldöttségnek kijelentette, hogy mindaddig, míg sztrájk van, semmiféle közvetítésre nem hajlandó. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Legyenek a munkások annyi bizalommal az államkormányra iránt, lépjenek munkába és ha a normális viszonyok helyreálltak az üzemben, szívesen vállalja azt, hogy a pénzügyminiszternél közbenjár.

Károlyi ugyanabból a forrásból egy rendeletre hivatkozott, melyet a szóló a hadügyminiszterrel egyetértően kiadott, mely azt mondja, hogy sztrájk esetén nem kell a munkásokkal szóba állni, hanem azonnal katonai szigorral kell föllépni. A valóság a következő:

Az üzemek a háboru eleje óta katonai felügyelet alá helyeztetek, az azon üzemben alkalmazott munkások, katonai fegyelem alá kerültek.

Nem is áll módjában a szólónak hozzászólni ahhoz, hogy ha ott zavargás, munkabeszüntetés bekövetkezik, abban a gyárban a katonai hatóság minő eljárást kövessen: ez kizáróan a hadügyminiszter kompetenciájába tartozik.

Ez a száraz tényállás, de ha az urak azt hiszik, hogy itt sporadikus jelenségekkel állunk szemben, hogy ez a mai szomorú, sájnálatos incidens magában áll, akkor tévednek és egyáltalán nem ismerik a ma uralkodó hangulatot és azokat a mozgalmakat, melyek mesterségesen táplálva (Ugy van! jobbról.) összes üzemeinkben fönnállanak... (Fölkialtások a szélsőbalon: Ki táplálja? Jobbról: Az *antant!* amelyek ma az egyik bányüzemet fenyegetik, holnap a másik bányában lépnek föl.)

Én rögtön szolgállok egy példával, hogy kik táplálják. Méltóztassék megítélni a helyzetet. (Halljuk! Halljuk!) A petrozsényi bányában néhány nap óta sztrájk van. Hétszáz vagon szén hiányzik naponként a forgalomból. Hogy mit jelent ez a mostani szénhiányban, méltóztassanak megítélni.

A sztrájk azért ütött ki, mert a katonai parancsnok ugyanugy mint itt ebben a gép-

gyári esetben, egy munkást megfenyegetett, hogy fegyelmi büntetést lesz kénytelen vele szemben alkalmazni. És ekkor ez a munkás *megfenyegette a katonai parancsnokot, hogy úgy fog járni, mint Pécsét történt, úgy fognak elbánni vele, mint a pécsi parancsnokkal*. (Nagy zaj a jobboldalon), aminek következtében a katonai parancsnok ezt a munkást kötelelességszerűen letartóztatta. — (Élénk helyeslés a jobb oldalon és balfelől.)

És mi volt ennek a következménye? A szolidaritás kimondása azzal a munkással, a kit szabályszerű módon, életveszedelmes fenyegetés miatt letartóztattak. Tisztelt Képviselőház! *Az államvasutak műhelyei és a posta és táviró is alá van aknáva!* (Zaj és mozgás a jobboldalon és a középben.) *Fájdalommal kell ezt kijelentem itt a Házban*. És az a kemény támadási mozgalom, amely a szakszervezetek, vagy a szociáldemokrata párt részéről az utóbbi időben személyem ellen megindult, onnan van, hogy lojális őszinteséggel kijelentettem a szakszervezetek képviselői előtt, hogy a mily előzékenyen állok minden munkáskérdésben, a mi a magánipart illeti, a munkások rendelkezésére, épp oly lojálisan kijelentettem előttük azt is, hogy *amely pillanatban azonban a vasutakhoz, vagy a postához fognak nyulni, kérlelhetetlen szigorral fogok végigjárni, ha kell mindazokon, akik a közforgalom e fontos szervét veszedelmeztetik*. (Zajos helyeslés, éljenzés és taps a jobb és baloldalon, valamint a középben. Közbeszólások a szélső baloldalon.)

Lovász Márton: Végigjárni?

Szterényi József: Igen, tisztelt képviselő ur, végigjárni! (Megújuló éljenzés és taps a jobboldalon, a középben és balfelől.) Igen, Lovász képviselő ur, harmadszor is hangoztatom, hogy végigjárni, mert *kötelességem az ország iránt, de a képviselő ur iránt is*. (Hosszantartó, élénk helyeslés.)

Mikor Gyulay Adolf gróf nem fizette váltóját.

Grósz Miksa, aki most 58 éves, ág. ev. vallású s Bozen Grioban (Tiroiban) lakik, 1910-ben Lukácsy Lajos dr aradi ügyvédnél volt ügyvédi irnok. Lukácsy Lajos drnak kliense, Gyulai István gróf egyizben az ügyvéddel együtt váltót zsrált testvéreinek, Gyulay Adolf grófnak 12000 korona értékben. Adolf gróf azonban nem fizetett, sőt úgy látszott, hogy birtokát is el akarja adni, hogy a fizetés elől meneküljön. Gyulay István gróf restelte a testvérét perelni, de Lukácsy Lajos dr nem akart Adolf grófért fizetni és károsodni, ezért megkérte az Aradi Takarékpénztárnak Marienbadban üdülő igazgatóját, Ottenberg Tivadart, hogy Adolf grófnak náluk leszámított váltóját sürgősen peresítse. Ezt Ottenberg meg is tette s erről táviratban értesítette Lukácsyt.

A távirat azonban eltűnt az irodából. — Nemsokára Gyulay István gróf bünvádi eljárást indított ügyvédje, Lukácsy Lajos dr ellen, mert az ő érdekeivel ellentétes jogi ténykedést követett el, de ezt a feljelentést 3 nap mulva visszavonta. Tett ezenkívül feljelentést Lukácsy ellen hűtlen kezelés és egyéb büncselekmények miatt is, amelyek az ország sajtóját annakidején foglalkoztatták.

Lukácsy kutatni kezdte, hogyan került Ottenberg sürgönye Gyulay grófnak s fel-

jelentette, de már csak másfél év múlva irnokát, Grósz Miksát lopás miatt.

Grósz a tárgyaláson beismerte, hogy Lukácsynál volt irnok havi 200 korona fizetéssel, a sürgönyt a papirkosárból vitte el, de csak igazolásul, mert az ügyvéd na nem talált valamit, mindent ráfogott. Nem adta át a sürgönyt Jármay Sándor drnak, hogy azt a Lukácsy ellen indított bűnperben felhasználja.

Gyulay István gróf érdekeibe ütközönek találta a sürgönyt, mondta vallomásában s Grósz beismerte előtte, hogy ő vette el a sürgönyt s adta át Jármaynak. Polgári és bűnvádi perek származtak ebből.

Az aradi törvényszék felmentette Grószt azzal, hogy lopás nem történt, ellenben sürgönytitok megsértését követte el a vádlott, de ezért feljelentést nem tettek.

A nagyváradi királyi ítélőtábla Böhm Jenő kuriai bíró elnöklésével tegnap tárgyalta ezt a bűnpert. Jegyző volt Alliquander Kálmán dr.

Gálbory József táblabíró, előadó ismertette az ügyiratokat s kihallgatták Lukácsy Lajos drt, aki bevallotta, hogy nem tudta, ki követte el a sürgönylopást s kutatott utána, de csak másfél év múlva tett feljelentést ismeretlen tettes ellen.

Baróthy Pál főügyész helyettes kifejtette, hogy vádlott abból a célból követte el a sürgönylopást, hogy Lukácsynak kárt okozzon. Ennek következtében vesztette is el állását. A vádat fenntartotta.

Lengyel Zsigmond dr védő: A vád elévült, Lukácsynak tudnia kellett kellő időben, ki követte el a lopást.

Grósz Miksa felszólalása után a tábla anyagi semmisségi okból megsemmisítette a törvényszék ítéletét s Grósz Miksát levéltitok megsértésének vétségeért 500 K fő- és 100 K mellékbüntetésre ítélte.

Főügyész helyettes és védő semmisséget jelentettek be.

A pesti események a képviselőházban.

Kedden megkezdik a választójogi javaslat tárgyalását.

Délelőtti ülés.

A képviselőház mai ülésén Meskó Zoltán határozati javaslatot nyújtott be, amely szerint mondja ki a Ház: megdöbbenéssel értesült arról, hogy a törvényhozás két elítelt tagja Hámory László és Ivánka Imre nem mondanak le mandátumukról. Utasítások a mentelmi bizottság, hogy a két képviselő ellen haladéktalanul indítsa meg az öszszeférhetetlenségi eljárást.

Huszár Károly az indemnitási vita során több javaslatot terjeszt elő. Kívánja, hogy a hadszállításokból keletkező vagyron 85 százalékát foglalja le a kormány az állam részére, a háborus konjunktura folytán keletkezett nyereség egy része pedig a háboru áldozatainak kárpótlására fordíttassék.

Tóry Gusztáv igazságügyminiszter beszédében kijelenti, hogy a polgári törvénykönyv és a kereskedelmi törvény csaknem teljesen készen van s legközelebb a Ház elé kerül. Törvényjavaslat van készülöben a bírák, ügyészek és állami alkalmazottak helyzetének javításáról, valamint az áruuzsora megfékezéséről.

Balla Aladár Payer alkancellár nyilatkozatát teszi szóvá. Kérde: miért kell az új szövetségi szerződés megkötésével annyira sietni? Miért nem lehet várni a háboru befejezéséig, miért kell megkötni a szerződést annak a parlamentnek, amelynek csak önmegtermékenyítés folytán van meg élete? (Derütség) Szurmay honvédelmi minisztert kivéve bizonytalan a kormány tagjai iránt s a javaslatot nem fogadja el.

Szilágyi Lajos védelmébe veszi a honvédelmi minisztert, akit a vita folyamán többször jogtalanul támadtak. Azt a kérelmet terjeszti elő, hogy az olyan katonák, akik már 7—8 éve szolgálnak, helyeztessenek a front mögé. A javaslatot elfogadja.

Szurmay honvédelmi miniszter részletesen reflektál a felszólalásokra. Szilágyi kérését nem tartja teljesen végrehajthatónak, mert a 7—8 éves katona a legjobb anyag, akiket éppen ezért a front mögé helyezni nem lehet. Urmánczy, Fényes vádjában folyamatban van a legszigorubb vizsgálat. — Kéri Urmánczynak az önálló magyar hadsereg felállítására vonatkozó határozati javaslatának elutasítását, mert az önálló magyar hadsereg változatlanul benne van a kormány programjában.

Novák János a többtermelést hangoztatja s a központokat támogatja.

Popovics pénzügyminiszter a távollevő közfélelmezési miniszter nevében kijelenti, hogy a kormány a fejkvótát változatlanul meghagyja. Felsorolja azokat az intézkedéseket, melyeket a kormány az állami alkalmazottak helyzetének javítása érdekében tett. A szolgálati pragmatika munkában van, az adósságot konvertálni fogják. Mindezek az intézkedések másfél milliárdba kerülnek. Ez után Batthyányival polemizál, majd Sándor Pálnak válaszol.

Ezután az elnök a vita folytatását dél után 4 órára halasztja.

A délutáni ülés.

A délutáni ülés első szónoka Laehne Hugó volt. Megállapítja, hogy a kormány által a Máv javítóműhelyében kitért sztrájk ügyében tett intézkedései következtében a városban rémhírek vannak elterjedve. Alkalmat kíván adni a kormánynak, hogy ezeket megcáfolja. — Tegnap este a postahivatalok megtagadták a táviratok felvételét és továbbítását, kikapcsolták a telefont úgy a főváros, mint a vidék részére. Budapest lakossága a mai napon nem kapott postát, ebből azt következtették, hogy a sztrájk az ipari munkásokon kívül a postára is kiterjedt. — Pedig nem így volt. A postát, távirát érintő ezen intézkedések nem voltak célravezetők, mert rémhírek terjedtek el a vidéken is. Kéri a miniszterelnök nyilatkozatát, kívánja, hogy vessenek véget ezen állapotnak. Budapesten 60.000 ember sztrájkol és a sztrájk elharapódzik a vidékre is. Egyes helyeken már a vasuti munkások is, akik nem forgalmi szolgálatot teljesítenek, szintén sztrájkba álltak. Humánus, megnyugtató intézkedést kér. Ez után áttér az egrí választásra, felhossa, hogy Bártfay Ferenc képviselő uniformisban jelent meg a választáson s a felmentettek behívásával fenyegetőzött, ha nem a kormány jelöltje mellett szavaznak.

Bártfay Ferenc személyes kérdésben szólal fel. Ezután Kovácsy Kálmán a javas-

lat mellett, Pop Csicsó a javaslat mellett beszél.

Hadik János gróf volt közfélelmezési politikáját vázolja, a kormánnyal szemben bizalmatlan, de a javaslatot elfogadja.

Órgróf Pallavicini, Szabó János és Wekerle miniszterelnök rövid felszólalása után

Pető Sándor a Budapesten dühöngő sztrájk okának megszüntetését kéri. Megnyugtató intézkedést kér.

Wekerle miniszterelnök sajnálja a sztrájk ügyében felszóllalt képviselők kijelentéseit. Tulajdonképpen tervezett akcióról van szó, lelketlen vezetők izgattak s bejárták a vidéket is. A kormány a munkássággal megértő és megnyugtató politikát fog folytatni, de a vezetők és izgatók ellen a legszigorubbban fognak eljárni. Kéri az összes határozati javaslat elutasítását és az indemnitás változatlan elfogadását.

A Ház ezután elfogadta az indemnitást és elhatározta, hogy a legközelebbi ülés kedden lesz, mikor is tárgyalni fogják az indemnitást harmadszori olvasásban és megkezdik a választójogi javaslat tárgyalását.

Új gyorsvonatpár Nagyvárad és Budapest közt

Pár hét óta többször forgalomba került már a hír, hogy Nagyvárad és Budapest közt a már lehetetlenül túlterhelt személyforgalmat valahogyan könnyíteni fogják.

Eleinte az a hír járta, hogy Csabán át a budapest—arad—brassói gyorsvonathoz kapunk csatlakozó személyvonatot. Ez a hír alaptalannak bizonyult s különben sem biztatott valami különös kellemességekkel. A csabai átszállás annyi kellemetlenséggel járt, míg meg is volt, hogy elmaradását nem sokan siratták. Közvetlen nappali gyorsvonatra van Nagyváradnak szüksége.

Julius 1-től kezdve ez a közvetlen gyorsvonat meg is lesz. Az Est tudósítója beszélgetést folytatott Kotányi Zsigmonddal, a MÁV. igazgatójával, aki a következőket mondotta:

— Julius 1-től a Budapest—Keleti pályaudvarról délután 2 óra 10 perckor induló 614-es és a Budapestre 1 óra 25 perckor érkező 601-es számú gyorsvonatra, — amely eddig csupán katonaságot szállított, — Budapest és Brassó között (Aradon át) polgári utasok is felszállhatnak.

E vonatokhoz Szolnoktól Nagyváradra és Szolnoktól Debrecenbe, valamint vissza, csatlakozó vonatok fognak járni. Budapest és Szolnok között azonban ezeket a vonatokat helyi polgári utasok nem vehetik igénybe, mert ezen a vonaton van elég helyvonat és így a helyi utasok csak a messzebb utazók helyét foglalják el.

A hírt Nagyváradon mindenki örömmel fogadja; végre megtettük az első lépést ahhoz, hogy Nagyváradon a háboru előtti vasuti összeköttetés helyreálljon. Ez a szolnoki kapcsolat fölötté kedvező, most a következő lépés az kell, hogy legyen, hogy még egy vonatpár kapcsolását sürgezzük ki, úgy hogy reggel ne csak Nagyváradról Budapestre, hanem Budapestről Nagyváradra is lehessen gyorsvonattal indulni.

Kotányi igazgató azt is kijelentette, hogy a podgyászszállításnak 50 kgra leszorítása egyelőre nem lép életbe a fürdőkre utazó közönséggel szemben.

A Piava mellett megvédtük sikereinket az olaszok támadásaival szemben.

Budapest, június 21. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

Az ellenség, hogy a Piava tól nyugatra kivivott sikereinktől megfosson bennünket, nem csökkenő heveséssel folytatta tegnap is erőfeszítéseit. Áldozatai ismét hiábavalónak bizonyultak, minden roham megtört hősiességű csapataink rendíthetetlen ellenállásán. Rendkívüli méretűvé vált a küzdelem a Montello Kraszt-fensikjén, ahol Goiginger Lajos altábornagy hadosztályainak hevenyészett hadállásain egyik támadó hullám a másik után omlott össze. Mindenfelé ember-ember ellen küzdött kézitusaiban két kilométernyi széleségű arcvonalon.

Az ellenség nyolc ezrednyi támadó csoportokat tömörített, hogy megingassa hőseink arcvonalát. A hatalmas erővesztés arra készítette az olaszokat, hogy mind újabb és újabb tartalékcsoportokat vessenek harcba. A nagy, véres veszteségeken kívül naponként növekedik az ellenség vesztesége foglyokban is. Így az utolsó harci napon csak a Montellon magán 3800 folyót szállítottunk be, — kik közül két ezret a 139. számú magyar gyalogezred ejtett foglyul.

Közös hadseregbeli magyar ezredek, osztrák lövészek és magyar honvédek ezekben a forró éjjel nappal tartó harcokban úgy támadásban, mint a védelemben új fényes lapot iktattak dicsőség-történetünkbe.

A többi arcvonalon tegnap többnyire túlzásérgei harcok voltak.

A vezérkar főnöke.

Olaszok a nyugati fronton.

Berlin, június 21. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja. Az ellenség az egész arcvonalon folytatta heves felderítő előretöréseit. Mindenütt visszavertük őket. Merristől északkeletre és Alberttől északra angol részleges támadások vérbe fultak.

A német trónörökös] hadcsoportja. — A franciáknak Noyontól délnyugatra s az amerikaiaknak Chateau Thyerytől északra ellenünk intézett helyi támadásai meghiusultak. A franciák és amerikaiak ez alkalommal súlyos veszteségeket szenvedtek. Foglyok maradtak kezünkön.

Reimstől délnyugatra olaszokat fogtunk el. A Wesle völgyben, Zeuil és Monigni között az annak idején a franciák részéről igénybe vett kórháztelepeket, melyek mint ilyenek világosan meg voltak jelölve, a legutóbbi időben az ellenség kétszer bombázta.

Ludendorff, első főszállásmester.

A béke egyedül Wilsontól függ.

Budapest, június 21. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: A Crie de Paris írja: Most mindenütt az általános békéről beszélnek. Cochin volt blokádmíniszter egy beszédében kijelentette, hogy a béke most egyedül Wilsontól függ. Feltéve, hogy a békéről tényleg eszmecsere indul meg, mi sem ni olyat nem teszünk, amit Wilson elnök nem akar. Cochin beszédében még a következőket mondotta:

— Nem különös-e látni, hogy a döntő események irányítására semmit sem tehetünk. Wilson jelenlegi hatalma sem mivel össze nem hasonlítható, a szövetségesek csak az elnök szavára hallgatnak. Wilson ma a háboru és béke ura.

Az olasz fronton a Piave melletti fronton a harc döntő fontossága.

Budapest, június 21. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Lapjelentések szerint az osztrák-magyar csapatok ismét két fontos lépést tettek előre, az egyiket Montellónál, a másikat a Pontepa csatornánál. A Piaven való átkelés és Montello elfoglalása ritka harci cselekedet volt, érthető tehát a Corriera szűkszavúsága a párisi lapok jelentésének bőbeszédűsége mellett. A lap jól tudja, hogy nem a hegyvidéki front a döntő fontossága, hanem az a front, ahol Boroevics, Wurm és József főherceg csapatai napok óta súlyos körülmények között újabb sikereket érnek el.

Trevisó kiürítését megkezdték.

Budapest, június 21. (Saját tudósítónktól.) Ide érkezett olasz lapokból kitűnik, hogy az olaszok számolnak Treviso elestével, amelyet azonban csak ideiglenesnek gondolnak. A város kiürítése megkezdődött, a polgári lakosság már elhagyta Trevisót.

A Wolf-ügynökség esti jelentése.

Budapest, június 21. (Saját tudósítónktól.) A Wolf-ügynökség jelenti 21-én este: A harctereken a helyzet változatlan.

Nem szabad pocsékolni a vizet.

A városi tanács megbízásából a közel-múlt napokban észlelt nagy mértékű vizpazarlás megakadályozása céljából a városi vízmű üzemének folytonossága és biztonságának megóvása érdekében a következő rendkívüli korlátozó intézkedések betartására hívom fel a város közönségét:

1. A kertekben és udvarokban a virágokat és ültetvényeket a városi vízvezeték vizével tömlővel, sugárcsővel locsolni nem szabad. E helyeken a növényeket csak öntöző rózsával ellátott kézi kannából szabad locsolni.

2. Az udvarok és folyosók szabad felületét vagy épen az utcai járdát a vízvezeték vizével locsolni nem szabad. — Kivételt képeznek e tekintetben az üzletek előtti járdaszakaszok, melyeknek reggeli fölseprése előtt a por lekötése céljából a seprésre kötelezett az utcai járdát gyengén és hézagosan nedvesíteni tartozik.

3. A ház és üzlettulajdonosok és mindazok, akik a házbeli vezeték jókarban tartásáért felelősek, kötelesek intézkedni aziránt, hogy a házi vezeték berendezései, különösen az átfolyó és kifolyó csapok, klozett és fürdőszoba berendezések kifogástalan karban működjenek. A hibás berendezések azonnal kijavítandók.

4. A háztulajdonosok, lakók és bérlők kötelesek alkalmazottaikat figyelmeztetni arra, hogy a vízvezeték vizét csak a legszükségesebb mértékben vegyék igénybe, a vízkivételi csapokat felesleges módon folytani ne engedjék, hogy eképpen a vizpazarlásnak elejét lehessen venni.

5. A magas helyeken fekvő lakások tulajdonosai és bérlői ügyeljenek arra, hogy a vízvételi csapokat ezek kinyitása után azonnal elzárják, avégből hogy az éjjeli órákban megérkező víznyomás a kinyitott csapokat nyitva ne találja és ily uton felesleges vizpazarlás ne történhessék.

A vízmű vezetősége a fentebbi rendelkezéseket kettőzött személyzettel ellenőriztetni fogja; a vízmű alkalmazottai a lakásokban és udvarokban a berendezéseket valamint a vízhasználatot felül fogják vizsgálni s az esetben, ha felhívás dacára 24 órán belül a berendezések hibái ki nem javíthatnának, a vízhálózatból az illető házat ki fogjuk zárni.

Nagyobb és állandó jellegű vizpazarlás esetében pl. ha valamely vízvételi csap vagy kut teljes erővel, vagy állandóan folyik, a vízmű alkalmazottai a hzi főcsap rögtöni elzárására kaptak utasítást.

Ezek a korlátozó intézkedések jelen felhívás közhírré tételétől további intézkedésig maradnak érvényben.

Eme rendkívüli korlátozó intézkedések áthágását a vízvezetéki szabályrendelet 35. §-a kihágásnak minősíti és a kihágások elkövetőit a rendőrség a szabályrendelet értelmében bünteti.

Felkérem a kerttulajdonosokat, akik eddig az ideig tömlővel locsoltak, valamint a cs. és kir. honvédségi laktanyák, és intézetek parancsnokait, ahol esetleg a kerteket és ültetvényeket eddig az ideig tömlővel locsolták, hogy a tömlővel való locsolást azonnal beszüntetni sziveskedjenek, mert a városi vízmű vezetőségének a város tűzbiztonságának megóvása érdekében, valamint az átvonuló katonai vonatok és szállítmányok és az állomáson átutazó közönség vízellátása érdekében, végül a magasabban fekvő városrészek vízellátása érdekében, minden felesleges vízfogyasztást feltétlenül meg kell akadályozni.

Nagyvárad, 1918. június 21.

Kőszeghy József,
városi főmérnök.

Gyűjtsünk tovább a hadiárványoknak.

A végrehajtó bizottság ülése.

A nagyváradai Aldoatkésztség szobor-akció abból a nemes célból keletkezett, hogy a begyűlt pénzből Nagyvárad és Bihar megye hadiárvaírói gondoskodjanak.

Bármilyen kevés buzgalommal kezeli is a hazafias jótékony akciót a bizottság az utóbbi időben, eddig mégis befolyt már a hazafias célra mintegy 160—170 ezer korona. Az összegnek igen tekintélyes része, legalább is fele Bihar megyéből folyt be.

Mivel eddig nincs precizírozva, hogy a begyűlt s az ezután begyűlendő összegből mily arányban részesülnek a biharmegyei hadiárvaírók, sajnálatos félreértés támadt s Werner Kálmán megyei árvaszéki elnök lemondott a szobor végrehajtó bizottságában oly eredményesen betöltött alelnöki állásáról.

A tegnapi tartott végrehajtó bizottsági ülésen azonban tisztázták a félreértést. A bizottság kifejezést adott azon felfogásának, hogy a begyűlt összeget a város és a vármegye hadiárvaíróinak számaránya szerint kell felosztani Nagyvárad város és Bihar vármegye között. Erre nézve különben összehívják a határozathozatalra egyedül illetékes nagybizottságot.

A végrehajtó bizottság ülésén Rimler Károly polgármester elnöklété alatt jelen voltak: Fráter Barna alispán, dr. Thury László v. főügyész, Kőszeghy József v. főmérnök, Rimanóczy Béla, Karácsonyi Géza szobrászművész, Antal Sándor és dr. Soós István jegyző.

Bemutatta elnök Werner Kálmán alelnök levelét, amelyben értesíti a bizottságot, hogy az alelnöki állásról lemond s egyben bejelenti, hogy a belényesi és nagybajomi szoborüzenépek jövedelmét és a megyében eszközölt gyűjtés eredményét, összesen 57916 K összeget betette a Nagyvárad Takarékpénztárba s a betéti könyvet átadta Bihar vármegye alispánjának.

Rimler Károly elnök a levélből nem látja tisztán, hogy miért mondott le Werner Kálmán az alelnökségről. A bizottság előző gyűlésén, amelyen ugy Malatinszky Lajos főispán, mint Werner Kálmán alelnök is jelen volt, azt határozták, hogy a begyűlt pénzt egy helyen, a városi pénztár felügyelete alatt kezelik s a szétosztás felett később határoznak. A pénz ma is mind megvan pénztárazetben elhelyezve s a betétkönyveket a városi pénztár őrzi. Nem lehet ok féltékenykedésre, mert a felosztásról a nagybizottság határoz. Fájdalmas, hogy éppen Werner Kálmán mond le, aki annyi buzgalommal működött s reá továbbra is nagy szükség van az akció sikere érdekében. Indítványozza, hogy a lemondást ne fogadják el s kérjék fel Werner Kálmánt a lemondás visszavonására. Egyben kérjék fel az alispánt, hogy a betétkönyvet szíveskedjék beszoigáltatni az egységes kezelés szempontjából.

Fráter Barna alispán arra nézve kér tájékozódást, hogy az árvaírók száma szerint osztják e meg a begyűlt összeget. A vármegyében begyűlt összeg egy részét a főszolgabírók és jegyzők kizárólag a vármegyei hadiárvaírók részére gyűjtik.

Antal Sándor rámutat, hogy az összes gyűjtéseket is a végrehajtó bizottság vezette.

Fráter Barna alispán abba belemegy, hogy az összes begyűlt pénz az árvaírók számaránya szerint osztassék meg.

Antal Sándor szerint a felosztás kérdése a nagybizottság joga, abba a végrehajtó bizottság nem szólhat.

Fráter Barna: éppen a nagybizottság osztását kívánjuk mi.

Dr. Thury László teljesen osztja azon nézetet, hogy az árvaírók száma szerint osztassék fel az összeg s mivel több árva van és lesz a megyében, oda megy a nagyobb rész. De ez a nagybizottság dolga. Így vége lesz a surlódásnak.

Fráter Barna kijelenti, hogy ha arányosan lesz elosztva a begyűlt összeg, akkor elrendeli a megyében a gyűjtés folytatását.

Dr. Thury László szerint, tekintettel arra, hogy már is elérkezett a segítség szüksége, időnként kellene megállapítani az arányt az árvaírók növekedő száma szerint, pl. július 1 én 100.000 K át kell adni a vármegyének s a később begyűlt összeget majd ismét arányosan kell felosztani.

Rimler Károly a nagygyűlést rövidesen összehívja.

A bizottság elfogadta a polgármester indítványát, Werner Kálmánt felkéri lemondásának visszavonására.

Ezután Malatinszky Lajos főispánt elnöknek, Hevesi honvéd őrnagyot, Krajcsovic és Cserey alezredekereket alelnökké és dr. Fráter Iván főispáni titkárt a végrehajtó bizottság tagjává választották.

Végül dr. Thury László rámutatott, hogy november óta a bizottság nem tett semmit. Váltsa be a bizottság ígését s teljesítse kötelességét a közönséggel szemben. A városház előtt pedig távolítsák el azt a haszonnélküli bódét.

Ezzel véget ért az ülés.

Vasutasok proviziója.

Árdrágító visszaélés vétségével vádolta Medvigy István királyi ügyész Glatz Aurél máv. ellenőrt, vaskóhi vasuti állomás főnököt, a nagyváradai törvényszéknek Szöllőssy Gyula tanácselnök vezetésével ítélkező tanácsa előtt.

A vád szerint az állomásfőnök a következő visszaéléseket követte volna el:

Az állomásfőnök 1915-ben és 1916-ban Barucza György terménykereskedőtől 2 vaggon szénát, Dávid Kornél plebánostól 120 köbméter, a latinszertartású püspökség körorsturi erdőgondnokságától 1278 köbméter tüzifát szerzett be, tehát fontos közszükségleti cikkeket anélkül, hogy a saját házi és gazdasági szükségletét aránytalanul meghaladó mennyiségű szénát és tüzifát forgalomba hozatalával hivatászerűen foglalkoznék, vagy a forgalomba hozatal céljából való beszerzésre halásági engedélye lett volna.

Vádolja továbbá az ügyész azzal, hogy 1916-ban dr. Okolicsányi Zoltán 1400 erdei méter tüzifának eladását Ritter Izidor csékei fakereskedő részére méterenkint egy korona jutalék fejében közvetítette, miáltal anélkül, hogy kereskedő, vagy bejegyzett cégű ügynök volna, közszükségleti cikknek kereskedő részére való közvetítésével foglalkozott.

A tárgyaláson felvonult Vaskóh egész

intelligenciája, mintegy tíz tanu, de kihallgatásuk tegnap nem történt meg.

Glatz Aurél állomásfőnök kijelenti az elnök kérdésére, hogy nem bűnös. Mindezeket a szénát és tüzifát szállításokat szivességből, emberbaráti kötelességből követte el.

— Hogy érti ezt? kérdi az elnök.

— Kérem 16 éve vagyok állomásfőnök, mindenki az állomásfőnökhöz fordul, ha valamire van szüksége. Feleségem utközben megismerkedett egy Weisz nevű szénakereskedővel, aki kérdezte, hogy hol kaphat szénát? Én aztán Hercznek, az ügyvédjének azt mondtam, hogy itt van Barucza, vásároljon attól.

Elnök: Weisz, Hercz, ön, Barucza: ez már lánckereskedelem.

Vádlott: Én elvállaltam a közvetítést is, de nem kaptam érte semmit. Szivességből tettem.

Elnök: Felmutatom a vizsgálat folyamán tett vallomását, hogy azok, akiknek szénáját és tüzifáját eladta, proviziót adtak önnek, a dr. Okolicsányi Zoltán féle faüzletből pedig méterenkint 1 koronát kapott. Akkor ön azt mondta, hogy az élet nagyon drága, a fizetés kevés, valamivel csak kell foglalkozni, hogy megélhessen az ember s kereshessen. Igaz ez?

Vádlott: (Hallgat.)

Elnök: Ezenkívül ön azt is mondta, hogy ez csekélység ahhoz képest, ami a magyar királyi államvasutak többi állomásain történik, legalább 80 percentje az állomás főnököknek provizót kap s mellékesen sokat keres.

Vádlott (Nem felel.)

Kihallgatják Dávid Kornél vaskóhi r. k. plebánost, akinek fáját az állomásfőnök eladta. Ő egy hordó bort küldött ezért Glatz Aurélnak. Hogy mikor történt az eladás, 1915-ben vagy 1916-ban, arra pontos jegyzetei vannak otthon.

Mivel fontos körülmény az, hogy a törvény életbelépte előtt vagy után történt ez az eladás, a bíróság Olasz Béla dr. védő hozzájárulásával a tárgyalást elnapolta.

Jegyző volt: Halmy Béla dr.

* Jótékonycélu hangverseny a vak katonák javára. Bleyerné Garzó Adél zeneiskolája 1918 június 23-án, vasárnap este fél 9 órakor tartja évzáró hangversenyét Vomácska József, a kiváló zenetanár és Sefcsik mester kitűnő tanítványának Weisz József hegedűművész közreműködésével a vármegyei ház dísztermében. Már több ízben volt alkalmunk a Bleyerné féle zeneiskola növendékeinek hangversenyében gyönyörködni, mely mindig tökéletes művészi élvezetet nyújtott. Ezúttal még fokozottabb mérvben nyilvánul meg a közönség érdeklődése, mert a vasárnapi hangverseny tiszta jövedelmét a háboruban megvakult hős katonák javára kívánja az intézet vezetősége adományozni. A hangversenyen a vendégművészeket kivül az intézet legkiválóbb növendékei fognak közreműködni, köztük első sorban Nagy Irénkét és Krausz Ellát a két kiváló és talentumos fiatal koloratur énekesnőt kell kiemelnünk, kik művészi énekükkel már több ízben frappirozták városunk zeneértő közönségét. Értékes száma lesz még a hangversenynek Zuckermann Anna, Barta Ninus és Biszterszky Erzsike, Lebovits Böske, Zuckermann Böske, Kardos Klári és Reich Lili zongorajátéka. Jegyek válthatók a Hegedüs Hírlap-irodában. Zsöllye 5 kor., körszék 4 kor., támlásszék 3 kor., állóhely 2 kor.

HÍREK

* **Minisztertanács.** Budapestről jelentik: Ma délután a képviselőház miniszterelnöki szobájában minisztertanács volt, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

* **A 37-esek a 4-eseknek.** A 37-esek közös ünnepélyének rendezőbizottsága, az ünnepélyen elért szép jövedelemből, testvéri szeretetük és együttérzésük jeléül 1000 koronát küldtek a nagyváradi 4-es honvédek özvegyei- és árvái részére.

* **Burián Budapesten.** Félhivatalosan jelentik, hogy gróf Burián külügyminiszter holnap Budapestre érkezik.

* **Műgyetem Kassán.** Kassáról jelentik: Takács Menyhért jászói prépost vezetésével a kassai műgyetem létesítése érdekében a jövő héten küldöttség fog tisztelegni Wekerle Sándor miniszterelnöknél és gróf Zichy János kultuszminiszternél, hogy megnyerjék őket a kassai műgyetem létesítése tervének. Ertesülésünk szerint az illetékes szakkörök úgy akarják megoldani a kérdést, hogy elsősorban a selmecebányai főiskolát helyezik át Kassára és ebből akarják fokozatosan az új műgyetemet kifejleszteni. A selmecebányai főiskola áthelyezése kérdésében a közoktatásügyi miniszterium, a pénzügyminiszterium és a földművelésügyi miniszterium illetékes osztályai között már folynak is a tárgyalások.

* **50 éves találkozó.** Van szerencsém az érdekelt iskolatársakat értesíteni, hogy az 50 éves érettségi találkozóknak nem e hó 23-án, hanem e hó 29-én Péter és Pál napján fog megtartani. *Pallay Lajos.*

* **Esküvő.** *Andriska József* posta és táviratfőtiszt ma délután 5 órakor tartja esküvőjét a nagyváradi-újvárosi római kath. plébánia-templomban *Zboray Magduskával*, *Zboray Gyula* bájos leányával.

* **Az Egyesült fiókot nyit.** Az Egyesült központi takarékpénztár igazgatója, *Popper Ákos* dr. javaslatára elhatározta, hogy a *Kossuth-utca*n, a *Füchsl-palotában* díszes fiókot nyit, hogy a megszapordott munkát decentralizálhassa a közönségnek a bank üzletkörét hozzáférhetőbbé tegye. A kitűnő helyen fekvő fiók pár hét múlva megnyílik.

* **Lakás nem alakítható át korcsmává.** *Rölich Alajos* velencei korcsmáros megvásárolta a Tisza Kálmán-téri 19. számú házat, amelyben csupán lakások vannak. — *Rölich* ott vendéglőt és korcsmát akart nyitni, a lakáshivatal azonban kimondotta, hogy a háboru tartama alatt lakások korcsmává és vendéglővé nem alakíthatók át a lakásinség miatt. Az intézkedés helyes, sőt ki kellene terjeszteni azzal, hogy a korcsmákat lakásokká alakíthatatja át a lakáshivatal.

* **Svédgyufa érkezett.** Tudatom a város közönségével, hogy *Ij. Ullman Izidorhoz* 125000 doboz svédgyújtó érkezett, ennél fogva a közönség gyufaszükségletét nevezett cégnél beszerezheti. *Lukács Ödön* polgármester-helyettes.

* **Meghívó.** Van szerencsém az iparos tanonciskola tantszabályzatának t. tagjait a szakfelügyelő jelenlétében június hó 23-án d. e. 10 órakor tartandó értekezletre tisztelettel meghívni. *Szűcs Lszó*, iparisk. igazgató.

* **Ipari pályák ismertetése** céljából a kisiparosok egyesülete vasárnap, e hó 23-án délelőtt 10 órakor a kereskedelmi és iparkamara dísztermében előadást rendez. Sikeresült megnyerni előadónak dr. *Soltész Adolfot*, az országos iparegyesület nagyevűi igazgatóját Budapestről. Az előadásra különösen a pályaválasztás előtt álló ifjúság szüleinek megjelenését kéri a kisiparosok egyesülete.

* **Hadikölcsönös családi biztosítás.** A hadikölcsönös életbiztosításnak egy egész új formáját vezette be a kitűnő hírnevű „*Adriai biztosító társulat.*” Ezen biztosítás megkötése által a családító halála esetére sokkal hatóságosabb módon történik gondoskodás a hátramaradottak részére, mint bármely más életbiztosítás által, elérés esetén pedig a családapát tőke birtokába juttatja, amennyiben a biztosított hadikölcsönkötvényen kívül még külön számottevő készpénzösszeget is kap. A biztosított családapának a kötvény lejáratá előtt netalán bekövetkező halála eseti a társaság a következő szolgáltatmányokra kötelezi magát: mindegy ezer korona biztosítás után 200 korona halotti pénz, továbbá minden ezer korona biztosítás után évi 200 korona készpénz járadék kifizetésére a kikötött biztosítási időtartamig, s ezenkívül a fentiekben kívül kiadja a biztosított hadikölcsön kötvényt és készpénzben annak különböző kamat hozadékát. Ezzei egy 10000 koronás biztosítás után az intézet az örökösöknek 36.400 korona készpénzt és 10000 korona hadikölcsönöt adhat a családító korábbi elhalálozásával. Az intézet idevonatkozó mai lapunkban megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink szíves figyelmét.

* **Országos vásár Nagyváradon.** — Hétfőn, e hó 24-én lesz az országos vásár Nagyváradon, mely egy napig tart.

* **Öreg Banda Marcz** zenekarával ma és minden este a Royalban hangversenyez.

* **Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém.** Ára 4 kor. és szappan *Vióra* átmosó ára 6 korona. Kapható *Farkas István „Apolló”* drogériájában, *Rákóczi-ut 7—B.*

* **Értesítés.** Értesítem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészítetek az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt ellehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel *Lamprecht Mici*, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

* **Egy tisztességesen nevelt fiú** előkelő üzletbe tanulólul felvétetik. Cim a kiadóban.

* **Jó bizonyítványokkal** rendelkező megbízható egyén hivataliszolgái minőségben állandó alkalmazást nyer az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál, *Bémer-tér 4.*

* **Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek,** előhívók stb. kapható *Farkas István „Apolló”* drogériájában, *Rákóczi-ut 7—B.*

* **Pemete- és hársfamézucorka** elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható *Németh Pál* Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

* **Tyukszemirtő** három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket, ára 2 kor. Kapható *Farkas István „Apolló”* drogériájában Nagyvárad, *Rákóczi-ut 7—B.*

* **Poloskairtó Noksín** biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható *Farkas István „Apolló”* drogériájában, *Rákóczi-ut 7—B.*

* **Tanulságos római olajnyomatu** levelező-lapok 19 féle változatban kapható a „*Tiszántúl*” kiadóhivatalában, darabonként 30 fillérért.

* **Ruhafesték** valódi két oroszlán H védjegyű minden színben kapható. Ára 70 fillér. Viszonteladók árendedményben részesülnek. *Farkas István „Apolló”* drogériája, *Rákóczi-ut 7—B.*

* **Ór lakással** és jó fizetéssel felvétetik a Fekete sas részvénytársaságnál. Jelentkezni csak délután 3—5 óra között a részvénytársaság irodájában, *Saspassage 22.* számú lépcső, I. emelet.

* **Kiadó üzlethelyiség.** A Zöldfa épületben a volt kávéházi helyiség (körülbelül 300 négyzetméter terület kiadó. Értekezhetni a „*Fekete Sas és Zöldfa r.t.*” irodájában, *Saspassage 22.* sz. lépcső, I. emelet. Telefon 14-00.

Haltenberger Vilmos
kelmefestő és vegytisztító gyárának
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.
Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Színház.

Heti műsor:

Szombat délután: *Csárdás királynő*, (Sik Rezső fellépte.)

Szombat este: *Tainfun.*

Vasárnap délután: *Takarodó*. (Sik Rezső fellépte.)

Vasárnap este: *Cigányprimás* (Sik Rezső fellépte.)

Tainfun. Minthogy közbejött akadályok miatt az e hétre tervezett *Szurmay-est* egyelőre elmarad, szombaton este *Lengyel Menyhért* nagyhatású japán tárgyú drámája, a *Tainfun* kerül szíre. *Takeramót* *Sik Rezső* fogja játszani, akinek ezt az alakítását is, a multban a legmelegebb óvációkkal honorálta a közönség.

A kis szeleburdi. A budapesti Városi színház egyik nagy sikert aratott operettje: *A kis szeleburdi*, amely csak nem rég nap mellett zsufolt házakat vonzott a székes fővárosban. Ez a bájos zenéjű operette legközelebbi újdonsága a *Szigligeti színház*nak, amelynek operette együttese a legnagyobb ambícióval készül. A kis szeleburdi bemutatójára.

Sik Rezső Ferkója a Csárdáskirálynőben egyike azoknak a rendkívül sok melegséggel és páratlan előkelőséggel megjátszott szerepeknek, amelyek a nagyváradi közönség előtt feledhetetlenül kedvessé tették *Sik Rezsőt*, aki ezt a szerepet legközelebb szombaton délután játssza.

Bayerlin Takarodója, amelynek csak a közelmultban történt felelevenítése oly nagy hatást keltett, legközelebb vasárnap délután kerül színre az örmester szerepében *Sik Rezsővel*.

A Cigányprimás. A *Cigányprimás* című közkedvelt operette vasárnap este kerül színre. A címszerepet *Sik Rezső* játssza, aki már oly sok zugó tapsvihart aratott ebben a pompás szerepben.

A Mandarin. *Sik Rezső* most folyamatban levő vendéglátékát jövő hét keddjén fejezi be a *Mandarin* című nagyhatású japán drámában.

A zsába. A régi francia bohózatirodalom egyik legsikerültebb terméke *A zsába*. A kitűnő színpadi alkotás, amely a multban oly sokszor kacagattatta már meg a nagyváradi közönséget, a jövő hét folyamán kerül felelevenítésre. A hétfőn este színrekerülő *A zsába*-ban elsőrangú szerepe van *Sik Rezsőnek*.

APOLLÓ mozgó-színház

MA
Az ősemler
filmdráma 3 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek.

VIGADÓ mozgó-színház

MA
Szenvedélyes asszony
társadalmi dráma 4 felv.

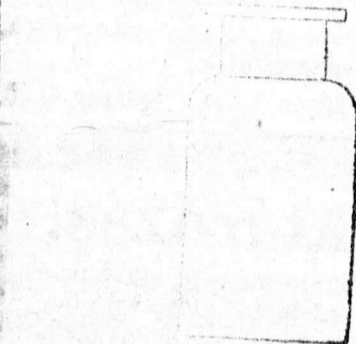
Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek.

URANIA mozgó-színház

MA
Szünet.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 1/27 órakor kezdődnek.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcella mozsár ütővel	12.-
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15.-
Majolika tálca fogóval	8.-
Majolika cukortartó díszes	8.-
Majolika gyümölcskészlet	8.-
Vizes készlet csiszolt üvegből	12.-
Boros	12.-
Lámpa	12.-
Befőttes készlet kristály fehér	12.-
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12.-
Majolika fali sőtartó színes	8.-
Majolika vizeskancsó színes	10.-
Keztyűkosár színes üveggel	10.-
Chinaezüst cukortartó	10.-
Chinaezüst gyümölcsállvány	10.-
Majolika virágváza színes	5.-
Majolika virágfazék	5.-
Majolika díszfigura	5.-
Porcellán főzőlábas	5.-
Porcellán főzőfazék	5.-
Teáskészlet színes aranyozással	50.-
Kávékészlet színes aranyozással	50.-
Fekete készlet színes aranyozással	50.-
Ébredőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150.-
Hideg felvágottas készlet sz. aranyozással	40.-
Mosdókészlet színes finom díszítéssel	50.-
Falútkör színes aranyozott kerettel	30.-
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25.-
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30.-
Teáspohár chinaezüst foglalalban	8.-
Teáscsésze színes finom aranyozással	4.-
Kávécsésze	4.-
Köpcésze	5.-
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5.-

Nippek, Figurák, Szent Antal szob-
rok, Mária szobrok, Szentelt víz-
tartók, Konyhaberendezési cikkek,
Képek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!
KOMLÓS TESTVÉREK
üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg
és diszmuáru nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.**
Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**
Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

Alakult 1838.

ADRIAI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT
KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR 9-12.
Tőke és tartalékok 1917. év végén: 210 millió korona.

**Hadikölcsönbiztosítás a VIII. magyar hadikölcsönre. Családi bizto-
sítás kiválóan alkalmas hozomány és neveltetés biztosítására.**

A „családi biztosítás“ egy példája a díjaknak évente való fizetésével.
Negyvenedik életkorában lévő családapa 10,000 kor. névértékű VIII. magyar hadikölcsönt
biztosít 18 éves tartamra. Évi díj 658 K 10 f.

A biztosított félnek p. o. a második évben bekövetkezett halála esetére — a kötvény szerint
kedvezményezett családnak, illetve örököseinek a társaság fizet:

1. halottpénz címén nyomban	2000	kor.-t,
2. 16 éven át évente 2000 K járadékot összesen	32000	—
3. a biztosítási tartam leteltével	10000	— hadikölcsönt.
4. takaréktőke gyanánt	2400.40	—

**Összesen tehát 36400.40 készpénzben és 10000.— K hadikölcsön-cimletekben,
amivel szemben a biztosított fél mindössze K 1316.20 f. díjat fizetett!**

Ha a hadikölcsön kamathozadéka többiét az évi díjak állandó leszállítására fordítjuk,
ugy az adott esetben az évi díj 90 koronával csökken, tehát K 568.10 rug.

A fenti táblázatokon kívül hadikölcsön és rendes biztosítást elfogad intézetünk — igen kedvezően —
más táblázatra is évi egyenlő, vagy csökkenő díjak mellett esetleg az összes díjaknak
egyszerre való fizetésével, amely esetben előbbi elhalálozás esetén az előre fizetett
díjnak még ki nem érdemelt részét az intézet készpénzben visszatéríti.

Intézetünk életbiztosításokon kívül elfogad tűz, jég (szőlő jégverés ellen is), betöréses
lopás, baleset és szavatossági biztosításokat is igen kedvező feltételek mellett.

Részletesebb felvilágosítást készséggel ad a biharmegyei és nagyváradai főügynökségünk:

az UJVÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
Nagyvárad,
Szent László-tér 5.

Kötött és szövöttáru különlegességei!
Gyönyörű kötött kabátok, blousok, selyem és
flor harisnyák, keztyűk, svetterek, trikók,
juponok, selyem alaruhák. Nagy választék,
méltányos árak. Tisztviselőknak árendemény.
Cziller Imre nagyáruházában.

Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent
László-téren) **korcsma, vendéglő és bodegá-
nak kiválóan a kalmas üzlethelyiség hosz-
szabb időre bérbeadó.** Bővebb felvilágosítás
a Polgári Takarékpénztár r.-t. nagyvárad
cégnél nyerhető.

* Ne dobja ki pénzét új ruhákért,
mert a kitünően bevált ruhafestékekkel régi
ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti.
Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Arany-
kereszt gyógyszertárában, városháza mellett

Meghívó.

Az Olaszii Takaréék és Hitelszövet-
kezet Nagyváradon f. hó 29-én szom-
baton d. e. fél 12 órakor a Magyar
Bank helyiségében

közgyűlést

tart, melyre a szövetkezet tagjait tisz-
telettel meghívja
Nagyvárad, 1918 június 22-én.
Az Igazgatóság.

Tárgy:

A szövetkezet felszámolására vonatkozó
határozathozatal.

Megjegyzés: Miután ez a közgyűlés most
már másodizban hivatalik egybe, a megjelenendő
tagok és az általuk képviselendő üzletrészek szá-
mára való tekintet nélkül határozatképes leend.

Közgyűlési meghívó.

A Nagyváradai Házbérlő Rész-
vénytársaság 1917. üzletévének lezá-
rására f. é. június hó 30-án délelőtt
11 órakor a Magyar Bank részvény-
társaság helyiségében

közgyűlést

tart, ahol a zárszámadás a részvé-
nyeseknek betekintésre felfekszik, melyre
a t. részvényeseket meghívja, azon
megjegyzéssel, hogy a részvények az
alapszabályok értelmében leteendők.

Tárgysorozat:

1. Igazgatóság jelentése az 1917. évi
zárszámadás előterjesztése.
2. Felügyelőbizottság jelentése.
3. Felmentvény megadása az igazgató-
ság és felügyelőbizottság részére.
4. Felügyelőbizottság választása.
5. Esetleges indítványok.

Legújabb füzöket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.
Leibchenek félárban!

A Körös-ünnep és kocsikorzó felvételeiből a 37. gy. e. özvegyei és árvái javára

képeket készítenek

Topsál Gizi és Krecsmári Erzsike
fényképészek
Nagy Sándor-utca 4. sz.

Elsőrendű

**Raffiaháncs és
Cellulóze-**
papirzsineg
szőlőkötözés-
hez kapható:

Wechsler Adolf és Társa R.-T.
fűszer- és gyarmatáru nagykereskedésében.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő,
bádogos, lakatos, műszerész és
bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Electrotechni-
kai cikkek, 1/2 Wattos Wolfram-
szálas Tungstám-égők, villanyvasa-
:: lók állandóan raktáron. ::

LEGF. BUZACSIRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg,
mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐR-
TALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható Stern Miklós bőrhulladék
üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

**ALTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket köny-
vecskékre és folyószámlára és
azt előnyösen kamatoztatja. Le-
számítól váltókat. Engedélyez
előnyös feltételek mellett jelzá-
logkölcsonöket törlesztésekre.
Előleget ad értékpapírokra.

**Szent László
Püspök gyógyfürdő**

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes forrása 42°C Kénes hőforrását már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csusz, csontbajok, női betegségek és hasonló fájdalmas betegségek ellen.

Mindenről' kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. — Nagyszabásu nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrásvízzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura. Fürdőismeretöt küld: az Igazgatóság.

A Sajtó hölgybizottság
könyv és lapterjesztő vállalata:
a Kossuth Lajos-utcai trafikban
ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!

IZSÁK LIDIA

**Elsőrendű
fűzőszalon**

**NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.**

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója. — Tisztításokat és átalakításokat vállalatunk. Fűzők mérték után a legrovidebb idő alatt elkészítetnek.

Eladó házak!

Fürdő-utcán 16. és 22. számú két sarokház eladó.

Felvilágosítást nyújt:

dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-utca 15. sz.

Telefon-szám: 4-16.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai magánvizsgákra előkészít teletöltséggel a Donát-féle ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kezdődik új ker. tanfolyam
hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra, könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

Beraktározás.

Áruk, bútorkok, termények stb. hosszabb vagy rövidebb időre való beraktározására megfelelő helyiségek, ezeken kívül boros- és szárazpincék, istállók, kocsiszinek is állanak rendelkezésre. A beraktározott árukat tűz- és betörés ellen biztosítjuk. Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T.
beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passage 22. sz. lépcső.

TELEFONSZÁM: 14-00.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb hévíz fürdője. Természetes 49°C hőmérsékletű forrás, köszvény, csusz stb. ellen

**Télen-nyáron nyitva!
Villanyvilágítás!**

Téli sasionban (október-május) pensiórendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos-főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállíttatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk.

A telep telefonja 514.

Főszerelő telefonja 55.